

BOSHLANG‘ICH SINFLARDA MULTIMEDIA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.*Shamsiyeva Hamida**Toshkent kimyo xalqaro universiteti**Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishi 4-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Zamonaviy ta'lim tizimida multimedia texnologiyalarining roli tobora ortib bormoqda. Boshlang‘ich sinflarda multimedia vositalaridan foydalanish o‘quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi. Ushbu maqolada multimedia texnologiyalarining boshlang‘ich sinflarda qo‘llanilishi, uning afzalliklari va o‘quvchilarga ta’siri haqida so‘z yuritimiz.

Kalit so‘zlar: boshlang‘ich ta’lim, multimedia texnologiyalar, online resurslar, video, grafika, axborot, animatsiya.

Аннотация: Роль мультимедийных технологий в современной системе образования возрастает. Использование средств мультимедиа в начальных классах помогает сделать процесс обучения более интересным и эффективным. В этой статье мы поговорим об использовании мультимедийных технологий в начальных классах, их преимуществах и влиянии на учащихся.

Ключевые слова: начальное образование, мультимедийные технологии, интернет-ресурсы, видео, графика, информация, анимация.

Abstract: The role of multimedia technologies in the modern education system is increasing. The use of multimedia tools in primary classes helps to make the learning process more interesting and effective. In this article, we will talk about the use of multimedia technologies in primary classes, its advantages and impact on students.

Key words: primary education, multimedia technologies, online resources, video, graphics, information, animation.

Kirish.

Multimedia texnologiyalari – bu matn, audio, video, grafik va animatsiyalarni birlashtirgan axborot taqdimotidir. Ular o‘quvchilarga ma'lumotlarni turli shakllarda taqdim etish imkonini beradi, bu esa o‘rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Multimedia vositalari darslarni qiziqarli va interaktiv qiladi. O‘quvchilar video, animatsiya va o‘yinlar orqali o‘rganish jarayonida faol ishtirok etadilar. Har bir o‘quvchining o‘rganish uslubi turlicha.

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodologiyasi.

Multimedia texnologiyalari vizual, audial va kinestetik o‘rganish usullarini birlashtirib, har bir o‘quvchining ehtiyojlariga mos keladi. Multimedia vositalari o‘quvchilar o‘rtasida muloqotni rag‘batlantiradi. Guruhli ishlar va muhokamalar orqali

o'quvchilar bir-biridan o'rganadilar. Multimedia texnologiyalari yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini baholash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Onlayn testlar va interaktiv mashqlar orqali o'z bilimlarini mustahkamlashlari mumkin.[6]

O'qituvchilar multimedia vositalaridan foydalanish orqali darslarni tayyorlash va o'tkazishda yengillik his qiladilar. Darslarni tayyorlashda turli resurslardan foydalanish imkoniyati mavjud. O'qituvchilar interaktiv ta'lim platformalaridan (masalan, Kahoot, Quizlet) foydalanib, o'quvchilarni qiziqarli testlar va o'yinlar orqali baholashlari mumkin. O'qituvchilar video darslar tayyorlab, o'quvchilarga murakkab mavzularni tushuntirishda yordam berishlari mumkin. Video materiallar o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi va mavzuni yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Mavzularni tushuntirishda animatsiyalar va grafikalar qo'llanilishi o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Masalan, biologiya darslarida hayvonlar va o'simliklar hayoti haqida animatsiyalar ko'rsatish mumkin. O'qituvchilar onlayn resurslardan (masalan, YouTube, educational websites) foydalanib, o'quvchilarga qo'shimcha ma'lumotlar taqdim etishlari mumkin. Masofaviy ta'limda virtual sinflar orqali o'quvchilar o'zaro muloqot qilishlari va darslarni birgalikda o'tkazishlari mumkin.[5]

Muhokama va natijalar.

Multimedia texnologiyalarini boshlang'ich sinflarda samarali qo'llash uchun bir nechta strategiyalarni amalga oshirish mumkin. Multimedia texnologiyalarini boshlang'ich sinflarda samarali qo'llash uchun dars rejasini yaxshilash, interaktivlikni ta'minlash, vizual materiallardan foydalanish, o'zaro muloqotni rag'batlantirish, o'z-o'zini baholash va tahlil qilish, texnologik ta'minot va o'qituvchilarni tayyorlash kabi strategiyalarni amalga oshirish zarur. Bu usullar o'quvchilarning o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Axborot texnologiyalaridan boshlang'ich sinf o'quvchilarining barcha o'quv fanlarida samarali foydalanish mumkin. Darslarda o'quv va o'yin dasturlaridan foydalanish katta samara beradi. Rus tili darslarida savodxonlikni oshirish bo'yicha mashqlar yordam beradi, bunda bolalar kompyuterlarda turli xildagi amaliy topshiriqlarni bajaradilar. Boshlang'ich sinflar o'quvchilari uchun turli didaktik materiallar to'plamidan foydalanib, ko'rgazmali mashq, nazorat mashqlari va test sinovlari modullari kiritilgan aralash kompyuter dasturlarini tayyorlash mumkin. Unga fanga oid qoidalarni joriy o'rganish va umumlashtirilgan takrorlash uchun uchta variantlarda berilgan grammatika, orfografik mavzular bo'yicha boy va turli-tuman materiallardan foydalanish yaxshi samara beradi. [1]

Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida insho yozishda taqdimotlardan foydalanish qulay. U orqali mavzuning savol va rejalarini tuzish, qiyin so'zlarni topish osonlashadi. Insho rasm asosida yozilayotgan bo'lsa, mavzuga doir rasmni ekranda namoyish etish imkonini beradi. Matematika darslarida «O'yinli masalalar» dasturlarini tayyorlab, foydalanish mumkin. Boshlang'ich sinfdan o'rganiladigan

ko‘plab mavzular bo‘yicha turli materiallar berilgan. Turli murakkablik darajasidagi turli xildagi topshiriqlar har bir o‘quvchining idrok etish va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Masalalarni yechishda kompyuterli animatsion slaydlardan foydalanish darsning qiziqarliligini oshiradi. Ularning ustunlik tomonlari istagan paytda masalaning boshiga qaytish mumkin, uning alohida qismlarida to‘xtalish, o‘quvchilar bilan suhbatlashish, ularning fikrlarini tinglash mumkinligidan iborat. Boshlang‘ich sinflarda harakatlanishga animatsiyali masalalar bilan slayd-filmlarni qo‘llash mumkin. Shunday slaydlarni yaratish uchun Internetdan olingan animatsion kartinkalardan foydalanish mumkin.[4]

O‘qituvchilar uchun ta‘lim sohasidagi yangiliklar va metodologiyalarni o‘rganish imkoniyatini beradi. Tajribali o‘qituvchilar bilan hamkorlik qilish va o‘z ko‘nikmalarini rivojlantirish imkoniyatini taqdim etadi.[2]

Ta‘limga oid video darslar va taqdimotlar, o‘qituvchilar uchun yangi g‘oyalar va metodlarni o‘rganish imkoniyatini beradi. Ta‘lim sohasidagi podkastlar, o‘qituvchilar uchun yangi fikrlar va tajribalarni o‘rganish imkoniyatini taqdim etadi. O‘qituvchilar uchun mavjud resurslar ta‘lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. Onlayn platformalar, ta‘lim dasturlari, kitoblar, materiallar, professional rivojlanish imkoniyatlari va onlayn jamiyatlar orqali o‘qituvchilar o‘z ko‘nikmalarini oshirishlari va yangi metodologiyalarni o‘rganishlari mumkin.[3]

Xulosa:

Boshlang‘ich sinflarda multimedia texnologiyalaridan foydalanish o‘quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Bu texnologiyalar o‘quvchilarning o‘rganish jarayonida faol ishtirok etishlariga, turli o‘rganish usullarini qo‘llashlariga va o‘z bilimlarini mustahkamlashlariga yordam beradi. O‘qituvchilar multimedia vositalaridan foydalanish orqali darslarni yanada samarali va ilhomlantiruvchi qilishlari mumkin. Shunday qilib, multimedia texnologiyalari ta‘lim jarayonining ajralmas qismiga aylanishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati (References).

1. *Drapeau Patti. Sparking student creativity (practical ways to promote innovative thinking and problem solving). - Alexandria - Virginia, USA: ASCD, 2014. - p. 260*
2. *Агабабян А. Р., Арутюнян Н. Д. К вопросу взаимосвязи креативности с личностными характеристиками // Ананьевские чтения, 2007: Материалы научно-практической конференции. СПб., 2007. С. 598-599.*
3. *Pedagogik kompetentlilik va kreativlik asoslari" moduli bo‘yicha o‘quv-uslubiy qo‘llanma. :- Toshkent 2015,40 bet*
4. *Davletshin M.G., Do‘stmuhammedova Sh., Mavlanov M., To‘ychiyeva S. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya. (O‘quv metodik qo‘llanma). Nizomiy nomidagi TDPU. 2004-yil. 102 b. 46-47 betlar.*

5. *Innovatsion ta'lim texnologiyalari va pedagogik kompetentlik moduli bo'yicha o'quv-uslubiy majmua - Toshkent. 2016*
6. *Jo'rayev P.X., Raximov B.X., Xomatov SH.F. Yangi pedagogik texnologiyalar. Muammoli ta'limga asoslangan o'quv-metodik qo'lanma. -T.: Fan, 2005, 66 b.*

